

Seinäjoen Kokoomuksen 100-vuotisjuhla 23.3.2019

Juhlapuhe / Mikko Pukkinen

Arvoisa puhemies, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kunniapuheenjohtaja, hyvät naiset ja miehet,

Aluksi pyydän saada onnitella 100-vuotiasta Seinäjoen kokoomusta menestyksekkäästä toiminnasta ja kaikista niistä saavutuksista, joita on aikaansaatu Seinäjoen, kaupungin asukkaiden ja koko maakunnan hyväksi. Haluan myös kiittää Seinäjoen kokoomuksen jäseniä ja kannattajia siitä työstä, jota kokoomuksen lipunkantajina olette Seinäjoella tehneet.

Kansallinen Kokoomus perustettiin nykyisellä Vanhalla Ylioppilastalolla joulukuussa 1918 ”yhteiskuntaa säilyttävien voimien vahvistamiseksi”. Puolueen kantavia arvoja perustettaessa olivat snellmanilainen sosiaalireformismi, sivistysaate ja isänmaallisuusaate. Uusi puolue oli vanhan Suomalaisen puolueen perillinen, sillä lakkauttaessaan toimintansa se luovutti kokoomukselle omaisuutensa ja kehotti paikallisyhdistyksiä tekemään samoin. Suomettarelaiten lisäksi puolueeseen liittyi runsaasti nuorsuomalaisia.

Suomalaisella puolueella oli ollut jo jonkin aikaa eri puolilla maata rekisteröimättömiä paikallisosastoja, jotka käyttivät nimitystä Suomalainen Seura. Etelä-Pohjanmaalle syntyivät ensimmäiset seurat Ilmajoelle, Lapualle, Jalasjärvelle ja Ylistaroon vuonna 1905. Ensimmäinen piirijärjestö perustettiin Etelä-Pohjanmaalle, ja siihen kuului 8 yhdistystä, joiden mukana oli jo Seinäjokikin, jos kohta jäsenmäärältään pienimpänä. Olihan Seinäjoki kunnanakin tuolloin Ilmajokea, Lapuaa ja Jalasjärveä pienempi.

Kansallinen Kokoomus oli mukana ensimmäisissä eduskuntavaaleissaan vuonna 1919. Puolue saavutti tällöin 15,7 %:n kannatuksen, joka oli suuri pettymys. Vaasan läänin eteläisessä vaalipiirissä, johon Seinäjoki kuului, kokoomuksen kannatus oli 14,8 %. Kehnona pidettyä vaalitulosta pyrittiin kuitenkin tulkitsemaan myös muutoin kuin numeroiden valossa. Viipurin läänin piirisihteeri Mikko Puhakan vaalianalyysin mukaan:

”Puolueryhmämme on kuitenkin laadultaan eduskunnan ensimmäinen. Se omaa - kehumatta sanoen – runsaammin tietopuolista sivistystä, poliittista kouliintuneisuutta ja erinäisten käytännöllisten alojen tuntemusta kuin mikään muu äsken valituista eduskuntaryhmistä. Yksinpä ruotsalainen kansanpuoluekin on tällä kertaa suhteellisesti paljon heikommista kyvyistä kokoonpantu, edistyspuolueesta tai maalaisliitosta puhumattakaan.” - Tästä alkaen kokoomukseen on liitetty epiteetti kykypuolue, jota ainakin poliittisessa satiirissa käytetään.

Kokoomuksen historia on vahvasti osa Suomen historiaa. Puolue on elänyt hyvät ja huonot ajat, kriisit ja menestykset, sisäiset ja ulkoiset paineet sekä voiton riemut ja kirvelevät tappiot yhdessä kaikkien suomalaisten kanssa. Tarina on yksi ja sama.

Seinäjoelta on eduskuntaan valittu vuosikymmenten kuluessa kolme kokoomuslaista ja Nurmosta kaksi. Reino Ala-Kulju oli eduskunnassa vuodesta 1933 alkaen yhteensä 14 vuotta, josta ajasta

kokoomuksen kansanedustajana 1950- ja 1960 -luvuilla yhteensä 8 vuotta. Pentti Mäki-Hakola valittiin eduskuntaan vuonna 1966 ja toimi kansanedustajana yhteensä 29 vuotta. Pentti oli mm. vaikutusvaltaisen valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajana. Kirsti Ala-Harjan toimikausi alkoi siitä, kun kokoomuksen hallitustaival alkoi ja kesti kolme eduskuntakautta eli vuodet 1987 – 1999. Pertti Mäki-Hakola oli eduskunnassa 1999-2003.

Paula Risikko on ollut eduskunnassa jo neljä kautta eli 16 vuotta ja viime vuoden helmikuusta alkaen eduskunnan puhemiehenä. Ministerinä Paula on ollut 3557 päivää eli pitempään kuin kukaan muu Kansallisen Kokoomuksen historiassa ja pitempään kuin kukaan muu koskaan Etelä-Pohjanmaalla. Paula Risikko oli kokoomuksen varapuheenjohtajana 2004-2008.

Kaikille edellä mainituille kokoomuksen parlamentaarikoille ja vaalityötä tehneelle järjestöväelle kuuluu suuri kiitos ja arvonanto merkittävästä panoksesta Kansallisen Kokoomuksen ja Seinäjoen hyväksi.

Kokoomuksen historian osalta nostan tässä esiin tarkemmin vain yhden vaiheen, nimittäin Juha Rihtniemen puheenjohtajuuden ajan. Hänestä tuli kokoomuksen puheenjohtaja vuonna 1965 ja Harri Holkerista samanaikaisesti kokoomuksen puoluesihteeriksi. Rihtniemi oli tuolloin 37-vuotias ja Holkeri 28-vuotias. He ottivat tehtäväkseen käynnistää kokoomuksen uudistaminen moderniksi keskiluokkaiseksi yleispuolueeksi. Koettiin, että entisellään puolueella ei ole kykyä ottaa vastaan suuria muutoksen haasteita, jotka olivat jo näköpiirissä.

Maailman tapahtumat olivat vahvasti taustalla ja niihin reagoitiin Suomessakin kiivaasti. Isossa kuvassa olivat länsi-Euroopan opiskelijaradikalismi, joka kohdistui amerikkalaisuutta ja kapitalismia vastaan. Vapaustaistelua ja sisällissotia käytiin eri puolilla maailmaa. Yhdysvalloissa kamppailtiin mustien ja muiden köyhien oikeuksista sekä Vietnam-politiikasta. Martin Luther Kingin ja Robert Kennedyn murhat järkyttivät ihmisiä ympäri maailmaa. Tšekkoslovakia miehitetiin. Kaikille suomalaisille tulivat tutuiksi TV-komentaattorit Pasi Rutanen Washingtonista, Knud Möller Pariisista ja Pertti Salolainen Lontoosta, joiden jokailtaiset uutisraportit aiheuttivat huolta ja pelkoakin.

Samanaikaisesti Suomessa oli käynnissä merkittävä yhteiskunnallinen rakennemuutos. Suuret ikäluokat tulivat työkikään, maaseutu ei kyennyt tarjoamaan työnsaantimahdollisuuksia ja väki muutti kaupunkeihin ja Ruotsiin. Lähiöitä rakennettiin, mutta asunnoista ja lasten päivähoitopaikoista oli huutava puute. Oltiin aivan uudenlaisten ongelmien edessä, joihin ei vanhoilla keinoilla ollut ratkaisuja löydettävissä.

Vuoden 1966 vaaleissa eduskuntaan tuli vasemmistoenemmistö ja vasemmisto alkoi hallita maata kansanrintamahallituksena yhdessä keskustan kanssa. Kokoomuksen kannatus vaaleissa oli 13,8 %, ja puolue sysättiin oppositioon.

Vasemmistoenemmistöisen eduskunnan valitsema Yleisradion hallintoneuvosto oli sekin vasemmistoenemmistöinen, ja toimittaja- ja ohjelmistovalinnat sen mukaisia. Kokoomus oli näin tiedotuksenkin osalta alakynnessä, eikä tahtonut saada viestiään riittävästi esille. Puoluesihteeriksi Holkeri joutui turvautumaan siihenkin temppuun, että marssi teatraalisesti ulos suorasta TV-lähetyksestä Tapaninpäivänä 1970, hermostuttuaan ohjelman yksipuolisuuteen.

Rihtniemen johdolla ryhdyttiin modernisoimaan puoluetta sekä aatteen että julkikuvan osalta. Kokoomus näyttäytyi monelle Kari Suomalaisen piirtämänä kypäräpäisenä, hyvinvoivana pappina. Maailma oli muuttumassa ja kokoomuksenkin piti muuttua.

Uusi ote näkyi vuoden 1970 vaalien teemoissa: julisteissa seisoivat taustalla työtön ja kysyttiin, onko oikein, että hänellä ei ole työtä. Toisessa julisteessa oli nuoripari, ja kysyttiin, onko oikein, että heillä ei ole asuntoa. Teemathan ovat edelleen ajankohtaisia, mutta silloin ne olivat rohkeita avauksia keskiluokkaisen hyvinvointiyhteiskunnan suuntaan, jotka jäivätkin pysyviksi linjanvedoiksi puolueelle.

Alkanut uudistustyö oli suuren innostuksen aikaa ja pohjusti Kokoomuksen Nuorten Liiton ja Tuhatkunnan menestystä koulu- ja opiskelijapolitiikassa. Nuorisopolitiikassa kokoomus taisteli yksin kaikkia muita vastaan samalla tavalla kuin valtakunnanpolitiikassa puolue oli oppositiossa hallituspuolueita vastaan. Nuorisopolitiikassa kansanrintamaa vastasi yleisdemokraattinen rintama, jota vähemmistökommunistit johtivat ja sos. dem. puolueen ja keskustan nuorisjärjestöt tukivat. Tilanne oli näin myös Seinäjoella ja Etelä-Pohjanmaalla.

Vuoden 1970 eduskuntavaaleissa kokoomuksen linja oli suvaitsevainen, moderni, keskustaoikeistolainen ja sosiaalireformistinen. Kokoomuksesta tuli ensimmäistä kertaa historiassa suurin porvarillinen puolue ja nousi Suomen toiseksi suurimmaksi puolueeksi. Suurin saavutus oli kuitenkin se, että kokoomus saavutti näissä vaaleissa pysyvästi uuden korkeamman peruskannatustason, jolta on voitu vaaleista toiseen tavoitella suurimman puolueen asemaa eli rakenteellinen kannatus nousi uudelle tasolle.

Suuren vaalivoiton myötä puolueen kansanedustajien lukumäärä nousi 26:sta 37:ään, mutta se ei avannut kokoomukselle hallituksen ovia. Pettymys oli tietysti suuri sekä johdolle että äänestäjille. Syitä korpivaelluksen jatkumiselle oli kolme jossakin keskinäisessä järjestyksessä: Neuvostoliitto, Kekkonen ja muut puolueet.

Kukaan ei silloin voinut kuvitella, että kokoomuksen oppositiotaival jatkuisi peräti 21 vuotta eli vuoteen 1987 saakka, jolloin presidentti Koivisto teki Harri Holkerista pääministerin.

Oppositiokausi opetti sen, että puolueen elinvoima säilyy pitkänkin ajan hallitusvastuun ulkopuolella, mikäli sen kenttätyö on vahvaa. Vaikeina aikoina kokoomuksen tuki ja turva on aina ollut kunnissa. Koko puolueyhteisöä - emokokoomus, kokoomuksen naiset, kokoomuksen nuoret ja seniorit – tarvitaan hyvän peruskannatustason säilyttämiseen, jolta pohjalta hyviä tuloksia kunta- ja eduskuntavaaleissa on sitten saavutettavissa. - Ei tämä kokoomusyhteisön elämä aina kovin helppoa ole ollut. Vaaran vuosina 1944-48 Suomen kommunistijohtoinen Valtiollinen Poliisi, jonka silmätikuksi KNL joutui, yritti lakkauttaa sen fasistisena ja äärioikeistolaisena järjestönä.

Kekkosen aikana vaalituloksella ei ollut vaikutusta hallituksen kokoonpanoon. Valinta oli presidentin, ja vaalivoittajakin saatettiin jättää oppositioon. Mutta ei Koiviston valinta presidentiksi sinänsä tätä muuttanut. Ensimmäisten viiden vuoden aikana hänen nimittämänsä hallitukset olivat Sorsan kansanrintamahallitus ja sen jälkeen Sorsan punamultahallitus, ja kokoomus jatkoi siis oppositiossa.

Mutta kyllä Koivisto lopulta tervehdytti suomalaisen parlamentarismia, ja varmisti myös sen, että Suomi saattoi liittyä Euroopan unionin jäseneksi Koiviston kauden jo päätyttyä 1995. Vuoden 2000 perustuslaki siirsi pääministerin ja sitä kautta hallituksen valinnan eduskunnalle, ja teki Suomesta lopullisesti aidon parlamentaarisen maan.

Kokoomuksen Sinistä vappua ei voi sivuuttaa, kun puhutaan Seinäjoen kokoomuksen aktiivista toimintavuosista. Seppo Katilahan oli siinä käyntiin paneva ja Matti Kuvaja myöhemmin käynnissä pitävä voima monien muiden ohella.

Seinäjoki oli ensimmäisiä paikkakuntia, jolla tämä kokoomuksen oma vappujuhla järjestettiin. Vappuahan oli perinteisesti vietetty koko perheen karnevaalina, johon kuuluivat ylioppilaslakit, tippaleivät, sima ja serpentiinit, mutta se oli myös ammattiyhdistysliikkeen ja vasemmistopuolueiden yhteisen voimannäytön päivä.

Asiaa oli pohdittu puolueen piirissä, kokouksia pidettiin ja suunnitelmia laadittiin, mutta Seinäjoella ei jatkailtu, vaan tartuttiin itse asiaan ja juhlat polkaistiin pystyyn.

Sininen vappu oli yksi osa suunnitelmaa, jolla tähdättiin puolueen kannatuspohjan laajentamiseen palkansaajaliikkeen suuntaan. KNL aktivoitui Ammattikoululaisten liitossa, puolueen ammattiyhdistystoimintaa laajennettiin toimihenkilökentän ulkopuolelle ja mm. opintopiirejä perustettiin. Tähän liittyi sekin, että kuntasektoriin päätettiin panostaa entistä vahvemmin, jotta toimihenkilökentälle päästäisiin paremmin.

Miltä Seinäjoen kokoomus näyttää tulevaisuudessa?

Valtiotieteen tohtori Hannu Salokorpi teki aikanaan väitöskirjansa Suomalaisesta puolueesta ja suomettelaisesta politiikasta, ja kirjoitti kuinka politiikan ongelmakysymykset pysyvät vuosikymmenestä toiseen samanlaisina. Aina on vallankäytön ja ihanteiden ristiriitaa, yhteistyötahojen ja hallituskumppaneiden hakemista ja arvioimista, kansainvälisen politiikan tuomia paineita ja taistelua äänestäjistä.

Perustehtävätkin ovat osittain muuttumattomia. Kokoomuksessa paikallistoiminta perustuu jäsenille ja kannattajille tarjottavaan mahdollisuuteen osallistua ja vaikuttaa järjestön jäsenenä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Seinäjoen kokoomuskin on jäsentensä muodostama, yhteisiin arvoihin perustuva ja yhteisiä tavoitteita eteenpäin vievä yhteisö ja yhdysside äänestäjien ja päättäjien välillä.

Politiikassa yleisesti vahvistuva trendi on paikallisosastojen toiminnan muuttuminen sisäisestä valistustyöstä ulospäin suuntautuvaksi vaikuttamistyöksi. Painopiste on siirtynyt kohti valitsijoita ja potentiaalista äänestäjäkuntaa. Kaikkien puolueiden yhteisenä kohderyhmänä onkin yhä voimakkaammin liikkuvat äänestäjät.

Tietoa jaetaan ja sitä haetaan sosiaalisesta mediasta. Mielipiteenvaihto ja debatointi on siellä. Puolueilla on käytettävissään runsain määrin dataa, analytiikkaa ja algoritmeja, joilla voidaan

ennustaa eri äänestäjryhmien käyttäytymistä vaaleissa. Äänestäjien arvoja ja niiden muutosta seurataan ja muutoksiin myös reagoidaan.

Tulevaisuuden kokoomukselta voidaan edellyttää ainakin kolmea asiaa:

- sen tulee säilyttää alkuperäinen tehtävänsä toimia yhdysiteenä jäsentensä ja kannattajiensa - ja päättäjien välillä
- sen tulee kyetä mukauttamaan omaan aatepohjaansa ja arvoihinsa perustuva poliittinen linjansa kulloisenkin ajan vaatimusten mukaisesti, so. elää ajassa
- sillä pitää olla kyky toimia modernin kansalaisyhteiskunnan teknologiaympäristössä askeleen muita edellä.

Seinäjoki on ollut Kansallisen Kokoomuksen toiminnassa aina vahva lenkki. Puoluekokous on järjestetty täällä ainakin kaksi kertaa. Vuonna 1979 uimahalli-urheilutalolla pidetyssä kokouksessa valittiin puheenjohtajaksi ja Harri Holkerin työn jatkajaksi Ilkka Suominen.

Vuonna 2004 oli kokouksen pitopaikkana tämä Areena, jolloin Jyrki Katainen aloitti puheenjohtajakautensa ja Paula Risikko valittiin varapuheenjohtajaksi.

Maakuntakeskuksena Seinäjoella on vastuuta koko maakunnan menestyksestä. Vetovastuussa pitää olla rohkea ja uskaltaa ottaa riskiäkin. Menestymisen avaintekijöitä ovat edelleen korkean osaamisen kriittinen massa, kaupungin ja sen keskustan vetovoima sekä hyvät liikenneyhteydet. Kysymys ei ole pelkästään Suomi-radasta, vaan sen mahdollistamasta laajasta intressi-yhteenliittymästä kaupunkien, elinkeinoelämän ja yliopistojen välillä. Terveellä kasvupolitiikalla ja reilulla maakuntapolitiikalla Seinäjoki tulee pärjäämään.

Pyydän saada näillä sanoilla onnitella 100 vuotta täyttävää Seinäjoen kokoomusta. Kokoomuksella ja kokoomuslaisilla päättäjillä on aina ollut ja tulee olemaankin keskeinen rooli myös tulevaisuuden vastuunkantajien joukossa.

